

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș.

Biuroul de distribuire: Librăria Asociațiunii Sighet, Piața Unirei No. 25.

Apare în fiecare Duminica.

Prețul unui exemplar: 1 Leu.

De ale Bisericii lui Hristos.

(Urmare)

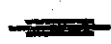
Ca de încheiere mai adaugem, că Patriarhatul Romei a fost în toate vremurile păzitorul moravurilor curate și îngrigitorul sfințeniei vieții. Viața sfinților ne dovedește îndeajuns, că Arhipăstorii Bisericii s'au nuzuit în totdeauna a rădica turma încredințată grigeilor — la cea mai înaltă treaptă a vredniciei ominești.

Dar stați puțin! Ce șoapte deavolești se aud? Ascultați numai! Acestea șoapte se desvoaltă în urlete sălbătice! Ce strigă ei? Ce strigă pocăiții și oamenii necredincioși? „Ei, cari se însuflețesc pentru mărima și puternicia Romei păgâne, dar li-e frică să se apropie de o și mai puternică Romă creștină”. „Să ne despărțim de Roma — Jos cu Roma!” Ce înseamnă aceasta? Dar pentru Dumnezeu, noi să ne lepădăm de Roma? Cine? Noi? Noi cari suntem după sânge și lege Romani? Nici când! Noi, cari avem să mulțumim atât de mult Romei, unde ni s-au crescut atâta luminatori ai Bisericii și neamului, prin a căror învățături ne-am trezit în suflet, că suntem urmașii falnicilor străbuni din Roma. Nu, nu ne daspartim nici când de

Roma, unde șede locuitorul lui Hristos, urmașul legiuit al Sf. Petru: Papa, Patriarhul Romei, Capul văzut al Bisericii lui Hristos. Nu este acel bun în lume, nici aceea tortură deavolească, care să ne poată despărți de El.

În Egipt, intru pomenirea acestei puternice împărății, s'a rădicat în vechime un stâlp urieș (obelisc), pe care au fost cioplite următoarele cuvinte: „Pentru vecie!” Acest stâlp, sub arșița soarelui ferbinte din Africa a stat vremuri îndelungate . . . Au venit apoi Romanii și cuprinzând țara Egiptului, au dus cu sine peste mare în Roma și acest stâlp, zicând: „Pentru vecie” Roma veche s'a dărîmat și subjugat, iar stâlpul a fost imburdat. Patriarhii (Papii) Romei l'au dus și rădicat în fața locuinței lor, în fața Vaticanului. Nu știu va remanea oare acolo „pe vecie”? Atâta însă știu cu toată siguranța, că în acestea cuvinte să cuprindă acel adevăr veșnic și neresturnat că în Biserica și în Patriarhatul Romei: „Hristos viază, Hristos stăpânește, Hristos poruncește”.

Fine

Unificarea calendarului.

Înaltul cor episcopal privitor la unificarea calendarului a dat un circular către cler și credincioși, care lăsăm să urmeze aici în întregime:

No. 4500/1924.

Veneratului Cler

și iubitului popor credincios din Provincia Metropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș.
Dar și mântuirea dela Domnul.

Venerați în Hristos Frați și Iubiți Credincioși!

Mila Domnului a făcut, acum două sute și mai bine de ani, la anul Mântuirii una mie șapte sute, ca o parte a neamului românesc să reîncopceze legăturile de credință și de dragoste cu scaunul fericitului Apostol Petru, cu Roma străbunilor noștri, de care o soarte vitregă, „un fatal destin al istoriei”, fără de știrea și învoirea noastră, ne-a fost rupt bisericește, cu atâtea veacuri în urmă.

Binecuvântată să fie deci pururea pomenirea părinților noștri, cari au săvârșit, la îndemnul unui har deosebit al lui Dumnezeu și spre binele și fericirea neamului nostru, Unirea în credință cu Patriarhia Romei, prin care Unire noi am reîntrat în sinul popoarelor, cari mărturisesc: una, sfântă, catolică și apostolică Biserică, și am reluat împărtășirea culturală și a civilizațiunii creștine a neamurilor din Apusul obârșiei noastre străbune.

Venerați Frați și Iubiți Credincioși!

Prin cartea de mărturie, de acum două veacuri și un sfert, strămoșii noștri au adeverit, că din bună voia lor se unesc cu Biserica Romei cea catolicească și se mărturisesc a fi mădurările cestei biserici catolicești a Romei, însă întru a cel chip, „cum pe

noi și rămășițele noastre din obiceiul Bisericii noastre a Răsăritului să nu ne clătească. Ci toate ceremoniile, sărbătorile, posturile, cum până acum, așa și de acum înainte, să fim slobozi a le ținea după „Calendarul vechiu”.

Întreaga istoria de peste două sute de ani a Bisericii românești unite a-devereste, că înaintașii noștri, pe lângă unirea în credință și împărtășirea în dragoste cu Sf. Scaun al Romei, au păstrat cu sfințenie întreg „obiceiul Bisericii Răsăritului”, adică întreaga rânduiala rugăciunilor, întreaga liturghie și Euhologiul, întreg Mineiul și celelalte slujbe, precum și pravila Bisericii Răsăritului, așa cum ele s'au dezvoltat din veacurile cele dintâi ale creștinismului în Răsărit.

Și alătura de dorința înaintașilor noștri, a stat voința statornică și limpede a sfântului Scaun al Romei, de a se păstra neatinse, în străvechia lor curăție și întregitate, obiceiurile bisericilor din Răsărit, cari au produs „preastrălucite lumini ale înțelepciunii cerești și ale minunatei sfințenii” (vezi Alloc. de dtto 23 Febr. 1870 a lui Leo XIII), și cari obiceiuri sunt tot atâtea pietri scumpe în curoana Bisericii universale.

Cuminte lucru a fost, Venerat Cler și Iubiți Credincioși, din partea strămoșilor și înaintașilor noștri, ca, până la alte vremuri, de înțelegere, să păstreze și socoata zilelor bisericești după Calendarul cel vechiu. Intru acest chip, făcând aceeaș liturghie, cântând și citind din aceleași cărți sfinte, în o singură limbă națională, prăznuind de odată aceleași sfinte sărbători creștinești, s'au putut păstra și mai departe și s'a putut închiega și mai deplin solidaritatea și unitatea neamului românesc, fie că o parte a lui se găsia și se găsește în legături de credință

și de dragoste cu biserica Romei, fie că încă nu sunt înlăturate toate prejudecățile, cari împiedecă unirea întregului neam românesc cu biserica mamă a Romei celei vechi și cu Acela, pe care „Pravila” lui Mateiu Bassarab, tipărită în Târgoviște la anul 1652, îl agrăiește cu cuvintele: „Preafericite și Preasfinte și întocmai îngerilor: întru Hristos părintele părinților: și stăpân a toate adevărurile Apostolicești Biserici”.

Iubiți în Hristos Frați și Fii!

Voi știți, despre Calendarul vechiu, că el se mai numește și calendarul Iulian, după numele marelui nostru strămoș Iuliu Cesar din Roma, care l-a fost întocmit, cu sfaturile unui mare învățat, păgân, cu numele Sosigene, la anul 46 înainte de Nașterea Domnului. Voi mai știți poate și aceea, că Biserica creștină a primit și ea acest Calendar acum 1600 de ani, adică la anul 325 d. Hr. când s'a ținut întâiul săbor a toată lumea în cetatea Niceei, fiind că era mai bun, decât Calendarul ce îl avea până atunci, împrumutat dela Evrei. — Dar voi poate mai știți cu toții, că acest Calendar vechiu sau Iulian, pe an ce merge, tot mai puțin se potrivește cu mersul pământului nostru în jurul soarelui. Învățații creștini de mult au arătat, că acest Calendar nu mai este bun. Pentrucă el socotește anul de 365 zile și 6 ceasuri deplin, pe când anul adevărat, socotit după soare este cu puțin — cu câte-va minute — mai scurt.

Fiind așadară anul Calendarului Iulian mai lung decât anul soarelui, urmează, că în fiecare an el întârzie față de soare cu câte 11 minute și câteva secunde. Aceste câteva minute de întârziere în fiecare an, dau tot cam la 130 de ani o zi întreagă, sau tot

cam la 400 de ani 3 zile, iar la 1600 de ani, adică dela săborul dela Niceea până astăzi, ne dau o întârziere, față de anul soarelui, de 13 zile depline. Cei mai bătrâni dintre voi își vor aduce bine aminte, că până la anul 1900 eram numai cu 12 zile, iar de atunci încoace suntem cu 13 zile înapoia anului solar.

La anul 1582 întârzierea era numai de 10 zile. Atunci Papa Grigore XIII. dela Roma, cu ajutorul și cu sfatul învățaților de pe aceea vreme, pe cari îi avea la Curtea sa., a hotărît să facă o îndreptare a Calendarului vechiu, sau Iulian. El a hotărît adică:

1. Să șteargă deodată întârzierea ce era până atunci de 10 zile, între anul Calendarului vechiu și între anul adevărat al soarelui, și de aceea a poruncit. ca din ziua de 5 Octomvrie 1582 a Calendarului vechiu să se treacă deodată la 15 Octomvrie 1582.

2. Iar, pentruca greșeala să nu se mai repețească în viitor, el a mai hotărît ca tot la 400 de ani să se taie trei zile din Calendarul Iulian.

Noi știm anume, că, după Calendarul Iulian, care socotește anul de 365 zile și 6 ceasuri depline, avem tot trei ani după oaltă de câte 365 zile, iar tot al 4-lea an, când se adună de 4 ori câte 6 ceasuri, avem anul de 366 zile, adică an visect, când luna lui Faur sau Februarie are 29 de zile. După aceasta socoată a anilor, în Calendarul vechiu aveau să fie visecți (adecă cu 366 de zile) și anii 1700, 1800 și 1900 dela Nașterea Domnului. Dar Papa Grigorie al XIII-lea a socotit, că acești ani să rămână cu 365 de zile. Și tot așa și în viitor, din anii de sute (seculari) tot numai al 4-lea (anul 2000, 2400, 2800 etc.) să fie an visect, adică cu câte 366 de zile, iar ceilalți 3 ani

seculari (2100, 2200, 2300, apoi anii 2500, 2600, 2700 etc. să fie ani de obște sau comuni, adecă cu câte 365 de zile. În chipul acesta aveau să se taie tot la 400 de ani câte 3 zile, cu cari Calendarul Iulian ar fi întârziat și mai departe.

Calendarul astfel îndreptat a luat acum numele papei Grigorie al XIII și s'a numit de acum înainte Calendarul nou sau Calendarul gregorian.

Calendarul cel nou sau gregorian a fost primit pe rând de toate țările și bisericile din Apus. El a pătruns și a fost primit și de laponezii necreștini la anul 1873.

În vechea împărăție Austro-ungară, Calendarul nou era folosit nu numai de către toate celelalte Biserici, afară de Bisericile românești, — ci și de către Stat: la poștă, la telegraf, la căile ferate, și în viața de toate zilele.

România veche — Vechiul Regat — a fost primit Calendarul nou încă mai de mult pentru poștă și calea ferată, iar dela 1 Aprilie 1919 România nouă, întregită cu nouile provincii, l-a primit și pentru toate celelalte soroace ale slujbelor statului.

A rămas cu Calendarul vechiu numai biserica orientală din țara noastră și din alte țări ale Răsăritului.

(Va urma)

No. 247—954 vic.

Cătră veneratul Cler din Vicariat.

Cu frățească venerațiune rog pe M. on. frați Preoți, să binevoiască a mijloci încasarea prețului după exemplarele organului nostru „Dumineca” distribuite credincioșilor noștri.

Sumele incurse vor fi a se trimite la adresa: „Librăria Asociațiunii p. cultura poporului român din Maramureș” Sighetul-Marmației, Piața Unirii No. 25.

Sighet, la 7 Octobree 1924.

reveritor în Hristos frate:

Ilariu Boros m. p.
vicar foraneu eppal.

Dela oficiul vicarial episcopesc al Maramureșului.

Nr. 240—924 vic.

Cercular cătră Veneratul Cler din vicariat.

În chestia edificiilor școalelor noastre parohiale din vicariat, cu frățească stimă am onoare spre știință și acomodare a vă aduce la cunoștință disoozițiunile cuprinse în ven. ordin No. 3941 din 26 Sept. crt. a¹ Preav. Ordinariat diecezan în următoarele:

„După ce edificiile școlare au menirea de a servi instrucția poporului, în tot cazul — înaintea altor scopuri — trebuie să servească aceasta menire.

„În cazurile deci, când nu se poate mentinea și pe mai departe școala confesională, de alta parte este casa parohială și biserica nu are lipsă de edificiu, iar statul are lipsă de local școlar și cere edificiu școlai Noastre, în acestea cazuri precum și în trecut am servit interesele culturale ale Neamului, va trebui să punem la dispoziția Statului edificiile.

„Acest lucru însă are să se facă în cadrele legale raportându-se aici în prealabil și apoi făcându-se contract de închiriere, care numai după aprobarea Ordinariatului are valoare.

„Gherla, din ședința consistorială ținută la 26 Sept. 1924. *Episcop Iuliu* m. p.

Sighet, la 7 Octobree 1934.

reveritor în Hristos frate:

Ilariu Boros m. p.
vicar foraneu eppal.